

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 18—, za ino-
semstvo D 25—, dostavljen na dom
D 19—, na izkaznice D 18—
inserirati po dogovoru.
Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
šte. 11.757.
Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopisi se ne vračajo.

Naslov:

Maribor, četrtek 29. maja 1924.

Leto: V. — Številka: 123.

T
Tit. Knjižnica liceja
Ljubljana

Zakaj je kralj privolil v odgoditev skupščine?

Radičeve najnovejše izjave — neposredni povod.

BEOGRAD, 28. maja. Vaš poročevalec izve glede ukaza, s katerim se je zaključilo redno zasedanje skupščine, sledeče podrobnosti: Še pred nekaj dnevi je bilo sigurno, da Pašićeva vlada takega ukaza ne dobi, ampak da pride do nove odprte krize. V poučenih krogih se je že računalo z možnostjo izvenparlamentarne vlade. Medtem pa je taktika stalnih groženj, ki so prihajale zadnji čas iz vrst Radičevcev, rodila potrebo, povdariti važnost in pomen drugega ustavnega faktorja, krone, v tej državi. Intervju g. Radića v dunajski »Reichspost« in izjave g. Mačka v beograjski »Politiki« o monarhiji oz. republiki, ki so bile jasno naperjene na najvišje mesto, so prinesle odločitev in g. Pašić je dobil zaželeni ukaz s zaključenim zasedanjem skupščine. V Beogradu se širi danes prislovce: Pašić je v Bjelini zgubil volilni

mandat, z izjavami gg. Radića in Mačka pa je dobil ukaz za odgoditev skupščine.

O nadaljnjem razvoju položaja trenutno še ni popolne jasnosti. Le ako se opoziciji posreči, izdati skupen manifest s podpisi vseh opozicijskih poslancev, bi bilo dokazano, da je dejanska večina na strani opozicije in le v tem slučaju bi se dala krona pregovoriti, da skupščina nevent. še pred 30. okt. skliče k izrednemu zasedanju. Drugačno postopanje bi bilo po ustavi nemogoče. V nekaterih krogih se povdarja, da se drugi ustavni činitelj, krona, z odgoditvijo rednega zasedanja ni v nobenem oziru vezal in da se lahko čas do 20. okt. od vseh strank s polnim uspehom izrabi, da pride jasnost v položaj, zlasti v težavni notranjepolitični problem takozvanega hrvatskega vprašanja.

Po zaključenju zasedanja skupščine.

Seje poslanskih klubov. — Radikalne priprave za veliki strankin kongres. — Manifest opozicije na narod.

BEOGRAD, 28. majnika. Danes dop. so imeli vsi parlamentarni klubi seje, na katerih so razpravljali o strankarsko-političnih in taktičnih vprašanjih. Radikalni klub je ob pol 10. uri nadaljeval svojo včeraj prekinjeno sejo. Pašić je v poldrugournem govoru tolmačil politični položaj, orisal zgodovino in vlogo radikalne stranke, ki jo je igrala v političnem življenju Srbije in Jugoslavije, kakor tudi v zadnji vladni krizi ter obrazložil razne dogodke, ki so v zadnjem času vplivali na politično življenje. Naglašal je, da se zadnja vojna ni bila samo za narodno ujedinjenje, temveč tudi za svobodo ujedinjenega naroda ter za upoštevanje narodne volje in spoštovanje krone v naši osvobojeni državi. V nadaljnjem delu govora je naglašal potrebo reorganizacije stranke zlasti glede strankine discipline. Za kongres radikalne stranke, ki se bo vršil meseca septembra, se vrše velike priprave. Za Pašićem so govorili še številni poslanci, med njimi Pavlovič, Davis, Tomo, Popović, Ranković, minister Stojadinović in drugi. Poslanec Ranković je napadal

finančnega ministra ter mu predbacival, da sede v njegovem ministertvu nespodobni ljudje, ki samo škodujejo upravi in državi. Številni govorniki so zahtevali takojšnjo podporo za poplavljeni kraje. Več poslancev je kritiziralo koalicijsko samostojnost demokrati, ki škoduje interesom radikalne stranke. Ob 1. uri je bila seja zaključena in se bo jutri nadaljevala. Ministrski predsednik Pašić je že ob pol 12. uri zapustil sejo ter odšel na dvor, kjer je bil od kralja sprejet v avdienco, ki je trajala do pol 1. ure.

Zastopniki opozicijskega bloka so imeli dopoldne konferenco, na kateri je poslanec Marinković predložil od njega izdelan načrt za skupni proglas opozicijskega bloka na narod. Klerikaleci, muslimani in radičevci so načrt takoj sprejeli, dočim Davidovičevci zahtevajo nekatere korekture.

Tekom popoldneva bodo klerikaleci, muslimani in zemljoradniki izdali na svoje volilce posebne proglase. Davidovičevci glede posebnega proglasa se še niso prišli na jasno.

—□—

rabskemu vprašanju, ker stališče velesil k tem vprašanjem še ni določeno in Mala antanta čaka tozadevno na sklepe velesil, predno zavzame stališče. Vprašanje odnosajev Male antante do velikih zaveznikov in preciziranje raznih političnih vprašanj je tako važno, da bi vsaka prenapetost v njih reševanju rodila samo resne posledice.

Priprave za zasedanje društva narodov.

ŽENEVA, 27. maja. Angleška vlada je zaprosila generalno tajništvo Društva narodov, da stavi na dnevni red prihodnjega zasedanja stališče Društva narodov glede členov 159 senžermenske mirovne pogodbe, 143 trianonske in 104 nlijske. Besedilo teh členov se glasi: Za čas veljavnosti te pogodbe se Avstrija (oz. Madžarska in Bolgarija) zaveže, da bo izvedla vsako preiskavo, ki jo z večino glasov odredi svet Društva narodov.

BORZA.

CURIH, 28. maja. (Izv.) Predborza. Pariz 30.10, Beograd 6.95, London 24.61, Praga 16.65, Milan 24.90, Newyork 566.25, Dunaj 0.007960.

ZAGREB, 28. maja. Pariz 435—440, Švica 1437—1447, London 352.87—357.87, Dunaj 0.1141—0.1161, Praga 239.37—242.37, Milan 337.50—360.50, Newyork 80.90—81.90.

POLJSKO - RUSKI INCIDENT.

Čičerinov odgovor na noto poljske vlade.

MOSKVA, 27. maja. Komisar za zunanje zadeve Čičerin je pravkar odpisal odgovor na dopis poljske vlade, s katerim je odgovorila na Čičerinovo noto o zatiranju narodnih manjšin na Poljskem. Čičerin zavrača poljsko trditve, češ, da se ruska vlada vmešava v poljske notranje zadeve in citira člen v Rigi sklenjene mirovne pogodbe. Predmetni člen daje sovjetski vladi pravico, da štiti interese na Poljskem naseljenih Ukrajincev in Belorusov, Poljska pa se je obvezala, da bo tema narodoma dala prost kulturen, jezikoven in verski razvoj. Sovjetska vlada se zelo čudi nezadržani trditvi poljske vlade, da sovjetski Rusiji državljanska prostost nič ne velja. Te obdolžitve nimajo pravne podlage in tudi ne slone na nikakoli pravnih pogodb, zaradi tega značijo res pravo vmešavanje poljske vlade v notranje zadeve sovjetske Rusije. Sovjetska vlada in narodnostne stranke sovjetske vlade jamčijo vsakemu narodu ruske unije polno svobodo narodnega in kulturnega razvoja. Iz izjave poljske vlade pa bi bilo povzeti, da ni treba izpolniti vseh določb riske pogodbe. Sovjetska vlada seveda jemlje takšno stališče na znanje.

Z ANGLESKO-RUSKE KONFERENCE.

Vprašanje ruskih predvojnih dolgov.

LONDON, 27. maja. Na angleški ruski konferenci je izjavila sovjetska delegacija, da budžet sovjetske Rusije z ozirom na trenutne gospodarske razmere v Rusiji ne bi mogel prenesti plačevanja predvojnih dolgov. Zaradi tega je delegacija predložila, da se to vprašanje odloži z dnevnega reda, v pretres pa naj se vzamejo odškodninske zahteve angleških zasebnikov. Britanska delegacija je odvrnila, da bo ta predlog temeljito pretresla.

PROTI MONARHISTIČNIM MANIFESTACIJAM V NEMOJI.

BERLIN, 27. maja. »Lokalanzeiger« poroča, da je pruski minister dobrodelnosti prepovedal, povabiti k proslavi 200 letnice Potsdamske sirotišnice člane Hohenzollerjev; zabranil je tudi nameravano addresso na bivšega cesarja. Takisto je prepovedal povabiti Hindenburga. Vsled te prepovedi je dvomljivo, ali se bo vršila predmetna proslava, ki bi imela biti monarhistična manifestacija pod krinko dobrodelnosti.

—□—

Nacionalizacija rudnikov in vodnih sil v Angliji odklonjena.

London, 27. maja. Spodnja zbornica je s 176 glasovi proti 164 glasom zavrnila predlog delavske stranke glede nacionalizacije vseh rudnikov in vodnih sil. Chamberlain je ostro kritiziral osnutek finančnega zakona, pri čemer je opozicija z zbadljivimi vzkliki napadala vlado. Vendar pa je bil zakon z navadnim glasovanjem sprejet.

Herriot bo ponudil socialistom sodelovanje v vladi.

PARIZ, 27. maja. »Journal Industri«l javlja, da bo Herriot ponudil socialistom demokratom sodelovanje v vladi, ne oziraje se na sklepe splošnega socialističnega kongresa.

Srednja kmetijska šola v Mariboru.

V uvodniku »Tabora« od 22. maja tl. opozarja neznani pisec na razne nedostatke pri urejanju srednje kmetijske šole v Mariboru, otvorene 19. novembra 1922, in zahteva od pomoči merodajnih činiteljev. Ko bi bil člankar čisto izpuštil razne osebnosti, pa naj jih je že hotel hvaliti ali grajati, bil bi boljše služil stvari, za katero se zavzema sicer na podlagi v splošnem točnih informacij.

Meni, ki sem pri vsem tem prav nedolžna žrtev — nekako med dvema težkima kamnoma, ugaja, da se z vprašanjem usode tega učilišča bavi i javnost, koje se stvar gotovo tiče. Ne gre za nikakvo pušo politično zadevo. Tudi modri predstavniki raznih resnih političnih strank s kmetijsko - gospodarskim programom morejo o predmetu stvarno razpravljati pri eni mizi; saj niso prav nič nevarnejši, kot posamezni bolj vročerkvni zastopniki izvestnih strokovnjaških krogov, ki svoje delovanje v stroki usmerjajo bolj ali manj s političnih vidikov, hoteč tako služiti v prvi vrsti stranki, koji pripadajo, in končno samemu sebi.

Zal prerano umrl prvi redni nastavnik srednje kmetijske šole, suplent inž. Švigelj tudi ni mogel delati čudežev in bi jih mogel še manj delati danes, ko so se težave medtem podesetorile; ali mlađi mož je imel železno voljo, je zavzemal na novi šoli mesto, ki mu je bilo določeno po organizaciji, koji se je umel pametno prilagoditi, hodil je pravilno ravno pot in je zvesto ter pošteno pomagal odstranjevati zapreke, ki so že koj po porodu novega zavoda ovirale njegov zdravi razmah.

Poznejši edini redni nastavnik, ki ga člankar neprijazno omenja (sedaj šteje srednja kmetijska šola vendar že dve redni učni moči), je pa ravno tako na svojem mestu in je le izraz neutemeljene nenaklonjenosti, ako se ga tako omalovažuje celo pred javnostjo. Tega do slej pač ni zaslužil, temveč potrebuje vzpodbude v težavnem položaju; mož je bil vedno idealnega razpoloženja, je kremenit značaj z obsežnim strokovnim znanjem, neumorno delaven, strog sam s seboj, pa tudi z učenci, v kolikor je prav in potrebno. Ali gorje danes učitelju, ki pride v nemilost pri nekaterih novodobnih učencih! Saj le-te mnogi povprašujejo: »No, kako pa ste kaj zadovoljni s profesorjem?«, mesto da bi bilo obratno. Kam nas privede tak duh časa!

Eden glavnih vzrokov, da s srednjo kmetijsko šolo ne pridemo naprej, je, da se niso pravočasno ustvarili vsi pogoji, ki so za procvit takega zavoda absolutno potrebni. Svoječasne zadevne resne opozoritve niso prav nič zalegle. Može, ki so najbolj zahtevali naglo ustanovitve in otvoritev šole, sedaj ne pridejo blizu, drugi pa bolj ali manj spretno intrigirajo izza plotu; le-ti so največji škodljivci vsake dobre stvari.

Danes je položaj tako resen, da se moramo odločiti: ali naj obstoja še nadalje vinarska in sadjarska šola v Mariboru, ta najstarejši kmetijski zavod v Sloveniji, ali se naj na njenem mestu uredi srednja kmetijska šola, vinarska in sadjarska šola pa neha biti, ali narobe: kajti tako kot je danes, pomeni neizogibno oslabilost obeh zavodov in brezupno medsebojno ubijanje z nedoglednimi posledicami. Pravilno bi bilo, da se za vsak nov zavod ustvarijo potrebni novi življenski pogoji, a nikoli ne na račun že obstoječe druge dobre stvari.

Za celo leto se delajo načrti za novo zgradbo s proračunom, a še niso dogovorjeni in ne vemo, kdaj jih bomo mogli pokazati radovednemu mariborskemu občinstvu v kakem izloženem oknu. Kako dolga pa bo pot v dosego milijonskih sredstev, ki bodo za izvedbo lepega načrta potrebni!

Vse to in še mnogo drugega bi se bilo moralo prej zagurati, nego se je smelo sploh misliti na otvoritev srednje kmetijske šole. Vsaj to je bilo potrebno povedati, ker se kaj rado zvrta kr na ljudi, ki so pri vsem tem najbolj nedolžni.

Naša stara vinarska in sadjarska šola v Mariboru je gostoljubno sprejela začasno pod svoj krov srednjo kmetijsko šolo sedaj z dvema razredoma, da postajata druga drugi na poti. Tako velike utesnitve nikakor ne more več prenašati brez večje škode — končno za oba zavoda. Za prihodnje šolsko leto naj bi se otvoril še 3. razred »srednje«, s čimer bi bil obstoj »vinarske« resno ogrožen, nje delovanje pa je že danes v veliki meri ovirano. Zato sem mišljenja:

1. Za »srednjo« se morajo najti in urediti prostori (zgradbe) itd. na drugem, od »vinarske« popolnoma ločenem mestu.

2. Tako dolgo se ne sprejmejo učencinovinici v »srednjo«.

3. Uprava »vinarske« mora ostati slej kot prej samostalna, odnosno popolnoma ločena od uprave »srednje«, za katero se naj imenuje poseben direktor in posebni profesorji.

4. Ako se »srednja« ne uredi kot poseben, samostalen zavod, tako kot doslej ne more obstojati.

5. Pod nobenim pogojem se ne sme prejevali srednja kmetijska šola na kakršnokoli škodo prepotrebne, letos 52 let stare vinarske in sadjarske šole v Mariboru, ki je ena najlepših in najboljših kmetijskih šol naše države ter naj služi slej kot prej predvsem vzgoji dobrega kmetijskega naraščaja.

To moje mišljenje je znano najmerodajnejšim činiteljem; na njih je, da čimprej zavzamejo svoje stvarno stališče glede tega aktualnega vprašanja in potrebno nemudoma ukrenejo. Tako ne gre več.

Maribor, dne 25. maja 1924.

Andrej Žmave.

(Op. uređ.: Zelo nas veseli, da se je oglašil k vprašanju mož, ki je kot pokroben poznavalec razmer na zavodu danes pač najbolj kompetenten spregovoriti o njem. Veseli nas zlasti, da je v bistvu potrdil vse, kar smo navedli v članku, katerega namen — to moramo zagotoviti — pač ni bil se zadirati v kakršnokoli osebo, ampak je posegel na temeljne nedostatke, ki ovirajo razvoj »srednje kmetijske šole«).

Ne pozabite naročnine!

Charles Dickens:

ŽIVLJENSKI BOJ.

Božična pripovedka v sedmih slikah. Zaoder priredila E. F. Krasnopoljskaja.

Režiser: N. O. MASALITINOV.

Slikar: A. V. ANDREJEV.

Dr. Jagger		N. O. Masalitinov
Grace		E. F. Krasnopoljskaja
Marion		M. A. Križanovskaja
Alfred Gitefield		V. I. Vasiljev
Glemence		V. M. Greč
Britain		E. V. Sjerov
Mr. Snitchey		S. M. Komisarov
Mr. Craggs		V. L. Zelikij
Mihail Warden		A. A. Vyrubov
Marta		M. A. Tokarskaja
Mrs. Snitchey		L. N. Levickaja
Mrs. Craggs		N. G. Sekevič
		M. A. Bahareva
		M. A. Skrbajina
		V. A. Vlasova
		A. N. Bogdanov
		P. F. Cicijanov

Godi se v angleški provinci začetkom XIX. stoletja. Po prvi, tretji in peti sliki daljši odmor.

—□—

Prvi del: Prizor v hiši doktorja Jaggerja. Rojstni dan njegove mlajše hčerke in njegovega varovanca, ki s tem dnem postane polnoleten in se odpravlja na triletno študijsko potovanje. Va-

Oset Andrej:

Ko je bil Malgaj prvič na Koroškem...

(Ob priliki odkritja njegovega spomenika v Guštanju).

Meseca junija 1918 je nemški obč. odbor v Guštanju (akte smo ob prevratu dobili v roko) z vlogo od dne 26. junija na vojno ministrstvo, deželno vlado in okraj. glavarstvo Velikovec denunciral občino Tolsti vrh, takratnega obč. tajnika Šefa in mene, da vršimo agitacijo v interesu Jugoslovanstva itd. S to vlogo so dosegli Nemci in nemškutarji, da je bil slovenski obč. zastop v Tolstem vrhu meseca julija razpuščen in par dni na to sem dobil poziv, da moram v Celje k vojakom.

Predno sem v Celju vstopil v vojašnico, najdem pri Braniboru prijatelja Blažena, davčnega višjega upravitelja, ki mi pove, da so na Bregu pri poročniku Radeju zbrani nadporočnik Mirko Hafner, Fedor Gradišnik in moj rojak, sosed Šentjuran, prijatelj Malgaj. Podava se z Blažonom na Breg, kjer je četverica takoj sklenila, da so menit izposlušajo dopust in se peljemo vsi v Ljubljano k sprejemu slovanskih poslancev iz dunajskega parlamenta. Čehov in Poljakov. Sprejem na kolodvoru v Ljubljani nas je tako navdušil, da smo ostali v Ljubljani še drugi dan na zborovanju. Ker smo se zavedali, da Avstrija v takih važnih časih, ki so nevarni za obstoj države, pošilja povsod svoje tajne detektive, so se morali naši Celjani v uniformi skrivati, vendar so govorili z našimi poslanci o položaju in slišali na zborovanju važne izjave čeških in poljskih poslancev. Vozeč se iz Ljubljane so Malgaj in Vane Radej, Gradišnik in Hafner razlagali železničarjem, da bodo nemški napisi na postajah in železnici kmalu izginili in v naših krajih bo prenehal nemški terorizem. Nemški sprevodnik je pri tem razgovoru zmajeval z glavo in bil sem prepričan, da mu je hudo pri srcu ob tem, česar smo se mi veselili.

Prijatelj Malgaj mi je pomagal doseči dopust in zopet smo na Koroškem agitirali...

Dne 3. septembra 1918 so se pripeljali k meni na Tolsti vrh prijatelji poročnik Malgaj, nadporočnik Mirko Hafner in profesor Kenda. Povabil sem še svoje sosede prijatelje kaplana Simona Kotnika in Rajka Kotnika. V moji gostilni

rovanec je obenem ženin njegove mlajše hčerke. V prisotnosti obeh advokatov se podpišejo in zapečatijo razne listine. Ta opravke spremlja filozofiranje o življenju, njega resnosti, oziroma smešnosti. Za doktorja je svet komedija, in sirovo nezmisljivo bejevanje, varovanec Alfred pa vidi v življenju vse polno bojev, v primeri s katerimi so vse vojne tega sveta malenkost. Ti boji se odigravajo v človeških steh. Alfred se ima čez tri leta vrniti domov ter se poročiti s svojo zaročenko.

Drugi del: Prvi prizor v advokatski pisarni Snitchey in Craggs. Michael Warden, lahkoživ bogataš istega kraja, se posvetoje z advokatom o stanju svojih premoženjskih prilik. Stanje njegovega premoženja je tako, da mu ne kaže drugega kot Anglijo zapustiti. V tujini naj živi kolikor mogoče skromno; med tem bosta advokata upravljala njegovo last. V sedmih letih bo premoženje zopet v redu. Warden jima zaupa, da stori to drage volje, ker ima namen pobegniti z doktorjevo mlajšo hčerko. Seznanil se je z njo v doktorjevem domu, kjer se je zdravil radi neke poškodbe pri padcu s konja. Drugi prizor se vrši v doktorjevem domu. Alfred se ima čez štiri tedne vrniti — isti dan, ki ga označil Warden advokatom za svoj pobjeg,

Pravo Schichtovo-milo z znamko „Jelen“

je bilo, je in bo vedno ostalo najboljše

Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

pri Tolstovrški Slatini (blizu stoji sedaj Malgajev spomenik, ki bo dne 29. tm. odkrit) smo ob Silva-vrelen in pri Štajerskem vinu dobre volje delali načrte glede bližajočega se konca Avstrije. V spominsko knjigo Koroške podružnice SPD, ki je bila v moji gostilni za obiskovalce »Uršule gore« je napisano: Zastopniki severnega dela jugoslovenskega naroda pri polni kupci Osetovega vina, kličemo: »Živela Jugoslavija«. — Podpisani: Franjo Malgaj, poročnik in zastopnik slov. Štajerske; Mirko Hafner, nadporočnik in zastopnik Kranjske; J. Kenda, profesor in zastopnik Primorske; Rajko Kotnik, zastopnik Hrvaške; Andrej Oset, zastopnik slov. Koroške.

Podali smo se nato vsi proti večeru v trg Guštanj k narodnjakom bratom Lečnikom v edino slovensko gostilno v Guštanju, katero gostilno smo par tednov prej iztrgali kot prvo Nemcem iz rok. Nemškutarji so prestrašeni gavorili: »Ciril-Metod-Verein hat gekauft für windischen Narodni Duma«.

Ko smo korakali v nemški trg Guštanj, smo poperali »Sokolsko« in »Zovi samo, zovite« ter vzklikali »Živijo Jugoslavija!« Prihitelo je veliko nemškutarjev občudovat to jugoslovensko predznost v nemškem Gutensteinu. — Ker v trgovinah ni bilo slovanskih razglednic, je Malgaj svetloval nemškini trgovcem, da si nabaviijo slovenske razglednice itd., ker bode navidezna nemškega značaja irga Guštanj kmalu konec in se bliža Jugoslavija. Pri Lečniku (danes gostilna Balkan) smo se posvetovali o razmerah na Koroškem in razpravljali, kako dolgo bosta še Avstrija in Nemčija vzdržali in kakšen bo konec. — Gostilna je bila kmalu natlačeno polna. Vrstilo so se napitnice, vse v narodnem duhu. Ker pa so postajala tla vroča, je radi varnosti drugi dan odšla družba čez koroško-štajersko mejo preko Sel v Slovenjgradec.

Par dni pozneje mi je bila po orožniku in obč. organu napovedana aretacija. Ko sem došel na orožniško postajo, me je nemški postajevođa Planter vprašal po imenih oficirjev, s katerimi sem bil v družbi pri Lečniku. (Ker smo

Mlajša, Marija, bere glasno knjigo, ki se po snovi nanaša na njen položaj. Ponceti ima pogovor z Wardenom, kot priča je navzoča hišna. Tretji prizor je slavnost v doktorjevi hiši. Doktor pričakuje Alfreda. Povabljeni so gostje. Med njimi oba advokata. Eden od njiju je zadržan. Opravili imajo poslednje posle z Wardenom, ki še to noč odpotuje. Medtem se Alfred bliža domu. Ker hoče doktorja presenetiti, gre zadnji del ulice peš, zleze preko zidu na vrt in hoče v hišo. Iz hiše pa mu pridrvi naproti prestražena starejša doktorjeva hči — Marija je pobegnila in ostavila doma pismo, v katerem se pozavlja in prosi odpuščanja.

Tretji del: Minilo je šest let. Služkinja, ki je bila priča nočnega pogovora med Marijo in Wardenom, je bila odpuščena. Poročila se je s svojim bivšim drugom po službi, Benjaminom. V najemu imata gostilno pred mestom. Alfred se je med tem časom poročil s starejšo sestro svoje neveste in živi z njo srečno in zadovoljno. Prejšnja služkinja ga pridno obiskuje, da izve kake novice o Mariji. Marija živi srečno in zadovoljno, v kakšnih razmerah in kako, tega pa ne ve nihče, to je celo za vse domače skrivnost. V gostilni se oglasi gost, ki z zanimanjem posluša, ko ona pripoveduje o

že prej slutili nevarnost, smo se dogovorili, da povem, če bo sila, le ime Malgaja. Jaz sem se izgovarjal, da so prišli vsi slučajno v mojo gostilno, da nobenega ne poznam po imenu. Ko me je orožnik hotel odgnati čez noč v obč. zapor, s prvim vlakom drugo jutro pa v Celovec, sem končno povedal ime Malgaja. Usoda je hotela, da je bila ta orožniška postaja ob prevratu od Malgajeve čete razorožena, ker ni hotel nobeden ostati v Jugoslaviji. Orožnik mi je povedal, da obstoja sum, da to sploh niso bili oficirji, ampak preoblečeni agitatorji za Jugoslavijo, ker ni mogoče, da bi avstrijski oficirji bili tako strastni agitatorji proti obstoju Avstrije in za Jugoslavijo. Nekaj dni nato sem bil zopet telegrafično poklican k vojakom v Celje. Ker sem bil poslan h konstatirungu v Gradec, sem se gredoč oglašil pri svoji mami v St. Jurju ob j. ž., kjer sem pri sosedu Malgajeve matere (ki še danes tam živi, 85 let stara) zvedel od matere, da je Franjo na študijskem dopustu v Gradcu. Ko sem ga v Gradcu obiskal, ga najdem pri čitanju knjige »Gospodstvo polje«. Imel je pred seboj tudi zemljevid Koroške. — Pokazal mi je še več knjig o Koroški ter mi rekel, da se je začel prav resno zanimati za Koroško. — Zanimal se je za vse razmere na Koroškem in ko sem mu našteval krivice, ki se godijo že stoletja, posebno pa med vojno na Koroškem, mi je rekel: Koroški Slovenci ne bodo več dolgo trpeli krivice, ker Avstrija gre svojem koncu nasproti in Jugoslavija bo rešila tudi koroške Slovence izpod nemškega gospodstva. Pozneje me je ob vsakem svidenju spraševal po razmerah na Koroškem. — Zadnjič pred preobratom sva govorila okoli 20. oktobra 1918 v Gradcu, in se veselila, kako s hitrimi koraki se nam približuje Jugoslavija. Pred odhodom sem izrazil bojazen, da na Koroškem za preobrat ni dosti pripravljeno in da v Mariboru baje že g. Maister nekaj pripravljajo, da nimamo na Koroškem dosti zavednih ljudi, ki bi vzeli stvar v roke, kadar se bode Avstrija sesula, ko bode odpovedalo uradništvo, vojaštvo, orožništvo in oblasti sploh in da centralni Narodni svet za Koroško, ki je bil že takrat v Celovcu, še nima organiziranega podrobnega dela za celo slovensko Koroško in da se bojim, da bomo koroški Slovenci še nadalje jočali pod nemško vlado in krivico, mi je Malgaj odgovoril:

življenju v doktorjevi hiši. Gostilničarka ga spozna, kakor tudi on njo. Warden je: Ker je v žalni obleki, zasluži gostilničarka, da je Marija umrla. Warden ji slujajo potrdi. Pozneje pride še Snitchey, ki pa namigne, da tolažba vedno še lahko pride. Drugi prizor se vrši na Alfredovem domu. Govori z ženo o Mariji in njeni skrivnosti. Za danes ji je obljubljeno, da bo izvedela vse, do zadnje resnice. Alfred jo pripravi na veliko presenečenje, kaj vse ji pride povedat Marija sama. Marija je videla pred leti, da je sestra zaljubljena v Alfreda, ki ga je tudi sama ljubila. Vendar se je sklenila žrtvovati sestrini ljubi. V tem so jo zlasti vzpodbujale Alfredove besede o bojih v človeškem srcu. Pobegnili so z doma z Wardenom, toda namerila se je k svoji teti, ki jo je bila že prej obvestila o svojem sklepu. Dosegla je srečo za svojo sestro, ki se je hotela žrtvovati zanjo, s tem je dosegla tudi svojo. Zda se lahko zopet vrne na svoj dom. Stari doktor, ki je zdavnaj spoznal, da svet le ni komedija, je v tem svojem mnenju še bolj potrjen. Končno pride še Warden, ki prosil in dobi odpuščanje in menda tudi Marijino roko.

(Po ljubljanskem Gledal. listu.)

Oset, ne boj se, povej mi, da sem se odločil, da pridem tudi jaz ob prevratu reševati koroške Slovence. Podal mi je roko, ki sem mu jo hvaležno stisnil...

O Malgajevem poznejšem delovanju na Koroškem pa še o priliki.

Politične vesti.

* Quo vadis, domine Davidović? Ob zaključku včerajšnje seje narodne skupščine je po prečitanih ukazu o zaključku skupščinskega zasedanja — kakor smo poročali — opozicija zagnala strasen hrup. Poroča se, da so ob tej priliki nekateri opozicijski Davidoviči dvignili na rame in pri tem neprestano rjuli in vpili: »Živela republika! Doli monarhija!« G. Davidović je te »ovacije« radičevcev in drugih zbesnelih republikancev mirno kvitiral. Tako se je g. Davidović s svojim opozicijskim blokom vred končoveljavno razkrinkal in diskvalificiral.

* O Radičevem vstopu v boljševiško službo piše glasilo hrvatskih klerikalcev »Narodna politika«, ki tudi sicer dobro apostrofira Radičevo politično nerodnost: »Na koga se Radić naslanja, vidimo iz zadnjega »Sl. Doma«, v katerem Radić pripoveduje, da so ga boljševiki povabili k vstopu v »kmečko internacionalo«, ki ima sedež v Moskvi. Radić se ne ozira mnogo na ljudsko voljo, ampak kot pravi diktator že v naprej pove, da bo HRSS vse storila, da Radičevci pristopijo k boljševiški internacionali. On ho na Dunaju vstopil v boljševiško internacionalo, svoje pristaše v Jugoslaviji pa bo izročil preganjanjem in posledicami zakona o zaščiti države! Kako dolgo pa bi Radić lahko s svojo federacijo HRSS ostal v tej internacionali, ki je komunistična, na to naj odgovorijo radičevski bogataši in bankirji, ki nočejo nič čuti niti o navadnih človeških socialnih reformah, kaj šele o revolucijskem komunizmu. — Taka politika ni »nespretnost«, kot jo označuje »Narod. politika«, temveč zločinsko igrakanje z ljudskimi interesi.

* Podpis češkoslovaško - italijanske pogodbe bo, kakor poročajo iz Rima, izvršen v sredo v Rimu, kamor se je povrnil iz Sicilije dr. Beneš, ki je imel sestanke z dr. Masarykom.

* Nemški rajstag se je sestel k otvoritvi seji dne 27. tm. ob nabito polni dvorani. Komunisti so ves čas delali tak hrup, da se je morala seja v splošnem truščen zaključiti.

* Iz italijanskega parlamenta. Poslanska zbornica je v seji 27. tm. izvolila za predsednika fašista Rocca, senat pa senatorja Titttonija.

* Otvoritev ruskega komunističnega kongresa. V petek je bil v Moskvi otvorjen 13. kongres ruske komunistične stranke. Udeležuje se ga čez 1000 delegatov iz cele sovjetske Rusije ter zastopniki inozemskih komunističnih zvez. Vsa otvoritev je stala v znamenju Lenjinovega kulta. Delegati so prinesli s sabo najrazličnejše darove za Lenjinov muzej. Govorniki so oboževalno slavili Lenjinov spomin. Po otvoritvi je defiliralo na Rdečem trgu čez 15.000 otrok od 8-14 let, ki so vsi že včlanjeni v komunistični stranki. To mladinsko komunistično organizacijo, ki se je doslej imenovala spartakovska, so na kongresu prekrstili v Lenjinovo.

Orjuna.

Orjuna Maribor-Studenci in Malgajeva slavnost. Odpeljemo se v četrtek dne 29. tm. z vlakom ob 6 uri 40 minut. Zbirališče ob 6 uri na glavnem in koroškem kolodvoru. Četniška sekcija v krogi, ostalo članstvo z znaki!

Zenska sekcija. Sklicujem sestanek ženske sekcije Orjune Maribor-Studenci za sredo, 28. majnika ob 20. uri v prostoru Narodne čitalnice. Ker pride v prvi vrsti na razgovor izdelava praporja, je mino potrebno, da se ga vse članice udeležijo. Zdravo! — Predsednik.

Skerličeva proslava. Orjuna Maribor-Studenci priredi v sredo, dne 4. junija tl. v proslavo 10-letnice smrti svojega velikega ideologa dr. Jov. Skerliča v Narodnem domu ob 20. uri zvečer predavanje, ki ga bo imel prof. Ribarič. Udeležba za članstvo obvezna. Vabimo pa na ta večer vse zavedno mariborsko občinstvo.

Škandalozne razmere v območju ljubljanske železniške direkcije.

Glas stradalajočih železničarjev v Mariboru.

Prejeli smo in objavljamo: Primorani smo, da tudi naša javnost izve, v kako obupnem položaju se nahaja del delavstva bivše južne železnice, in to po krivdi lastne direkcije, ki je že meseca februarja dobila odločilo od ministrstva saobračaja, da uvede urno plačo in sicer tako, kakor so v dotičnem kraju tržne cene delavstva. Ubogo delavstvo pa vsaki dan z najtežjim srcem pričakuje kakšen odločilo glede povišanja, toda zastoji! Obeta se vedno od 1. do 15. in od 15. do 1. itd. Direkcija sama pa se izgovarja z raznimi težkočami pri urejanju urnine in tako zavlakuje rešitev.

Priznamo, da so res težkoče pri urejanju urnine pri kvalificiranih delavcih, toda pri njih je že v njih splošno zadovoljnost davno urejeno. Kajti delavnica bivše južne železnice ima že tretji mesec urno plačo in se malokdo pritožuje. Seveda so se vršile tudi tam grdobije pri sestavljanju urnine od strani nekaterih delavodij, ki so gledali le na svoje švabske kolege, dočim so delavce slovenske narodnosti zapostavljali. Toda to se da popraviti, namreč vsak se lahko pritoži, nakar komisija zopet oceni njih delo in temu primerno določi plačo. Tako je v delavnici. Toda drugi nekvalificirani delavci, bodisi inteligentni ali navadni, kakor pri prog. sekcijah, prometu, v materialnem skladišču, ti imajo po volji direkcije čas. Direkcija sama se je izrazila napram deputaciji delavstva: kaj pa nam je za vas, če greste vi proč, dobimo pa druge, nam je le za kvalificirane delavce, da nam ti ne uidejo. Tako se rešetari in gre naprej.

Pomislite in čujte koliko zasluži eden delavec na dan (da ne bode kdor mislil na

uro!) celih 19 reči devetnajst dinarjev na dan; nedelje in prazniki so seveda izzeti. Razven tega pa še razni odtegljaj kakor bolniška blagajna, osebni in invalidni davek, itd. S tem naj se en delavec živi! Ni li najhujši zločin, da se delavstvo tako izrablja? Ni-li škoda njihovega mladega življenja, ki ga par gospodov tako ugonablja? Sramota, da se mora pri nas sploh kaj takega goditi. Le pogledimo, kakšni so bili prej železničarji! Celi gospodje, vsakdo jih je pozdravljaj, polni spoštovanja. Kaj pa so danes? Skoraj slabši kot cestne barabe. Pogledimo jih, te trpine; do kosti izmzgani, bledi, izgledajo kot skeleti, razčepani, bosi itd. Kje je danes njih blagostanje? Seveda, če se par gospodom pri direkciji dobro godi, ki imajo vsega zadosti, mislijo, da je z delavstvom ravno isto. Kdo še danes železničarju kaj zapu? Vsakdo se ga skoraj ogiblje. Rotimo Vas! pustite nam vsaj živeti, dajte nam samo tisto, kar nam že davno pripada, pa ne bomo nobenih hujškarjev več. Vsakdo bo z veseljem delal čast direkciji, če bode imel zaupanje v njo. Kajti tudi delavstvo je steber, na katerem sloni država. Poslednjič vas prosimo, izboljšajte nam čimprej obupni položaj! Določite komisijo, da oceni naše delo! Tu kaj ne bode prav nobenih težkoč s prevodbo, kajti naši načelniki imajo že davno vse pripravljeno. Samo vaše volje je treba, pa bo. Pripomnimo, da imajo že vse direkcije davno upeljano urnino, edino naša ljubljanska ne. Ona ima čas. Upamo, da bodo naše besede pri direkciji vsaj malo zalegle. Rešite nas moralne pogube!

Dnevna kronika.

— Iz učiteljskih krogov. Prositi in moliti smo prenehali, s kletvico in razgrajanjem smo dokončali. Resnično več ne vemo, kaj nam je početi, da pridemo do svojih prejemkov. Mesec maj se nagiblje h koncu, a denarja ni od nikoder. Pri delu za narod in državo smemo biti prvi mi, med vsem uradništvom najslabše plačani in najslabše situirani podeželski učitelji, pri izplačevanju, kajpak, smo pa zadnji.

— Takšni smo! Po poročilu opatijske zdraviliške uprave je meseca aprila posetilo Opatijo 4185 oseb. Med temi je bilo: 390 Italijanov, 516 Nemcev, 8 Francozov, 14 Angležev, 2340 Jugoslovenov in Čehov, 644 Avstrijcev in 273 drugih. Jugoslovenov in Čehov je bilo torej več, nego vseh drugih skupaj. Opatija, nekdanj hrvatska, je danes popolnoma fašistovska, in naši ljudje nosijo denar o nim ljudem, ki pljujejo in bijejo naš narod v obraz. Takšni smo doma, in takšni v svetu!

— V krašnem kraju na deželi v mariborski oblasti je razpisano nadučiteljsko mesto. Mlad učitelj bi imel tam lepo polje za delo na kulturnem polju (pevski zbor itd.). Kdor izmed gg. učiteljev bi se zanimal, naj se obrne na naše uredništvo pod »Napredek«.

— Kar Vi potrebujete, to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka 27 D. Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatsg št. 201, Hrvatska, 2736

— Tri milijarde dinarjev škode po poplavi v Bački. Kakor javljajo iz Novoga Sada, je sedaj ugotovljeno, da škoda po poplavi v Bački znaša krog 3 milijarde dinarjev. Nad 35.000 orolov zemlje je popolnoma uničenih, kar pomeni 8000 vagonov živeža. Medtem prihajajo še nova poročila o naraščanju Donave.

— Obsojen atentator na Horthyja. Dne 26. tm. se je vršil v Budimpešti proces proti Staronu, ki je poskušal atentat na madžarskega državnega upravnika Horthyja. Staron je v zaslišanju izjavil, da bo svojo namero, da ubije Horthyja, vsekakor izvršil, čim pride na svobodo. Obsojen je bil na 6 let težke ječe.

— Polom velikega tvarniškega podjetja. Komitne tovarne v Bodaminu, ki

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Sreda, 28. maja ob 19. uri »Češnjev vrt«. Gostovanje Hudožestvenikov.
Četrtek, 29. maja ob 19. uri »Življenjski boj«. Gostovanje Hudožestvenikov.

—□—

Četrta predstava Hudožestvenikov v Mariboru. Ker zanimanje po prvi predstavi Hudožestvenikov vedno narašča se je uprava odločila pridobiti odlične goste še za četrto predstavo, ki naj bi jo vršila v petek 30. tm. Vprizorila bise Ibsenova »Gespa z morja«, kjer ima prvakinja družbe ga Germanova naslovno vlogo, s katero je dosegla sloves svetovne gled. igralke. Ako se torej do jutri opoldne (ne 29. tm.) oglasi dovoljno številno posestnikov, bo predstava še v petek, dne 31. tm.

Toaleti v gledališču o priliki gostovanja Hudožestvenikov. Vljudno naprošamo cenj. občinstvo, da se pri predstavah Hudožestvenikov oblečejo čim dostojnejše kot zahteva to vljudni takt napram gostom.

Slike nekaterih odličnih umetnic moskovskega Hudožestvenega teatra so razstavljene v izložbenem oknu trdnice Preis v Gosposki ulici.

Začetek predstav o priliki gostovanja Hudožestvenikov bo vselej ob 19. (sedmih zvečer), na kar posebno opozarjamo cenj. občinstvo ter apeliramo nanj, da točno prihaja.

Sokolstvo.

o Malgajeva slavnost, tj. odkritje spomenika junaku Malgaju, osvoboditelju Mežiške doline, 29. tm. mora biti velika narodna manifestacija. Zato pozivamo vse Sokolstvo, zlasti ona društva, ki se nahajajo ob železnici ali blizu nje, da se slavnosti udeležijo v čim večjem številu. Vabimo pa tudi vse drugo narodno čuteče občinstvo k čim številnejši udeležbi, da se da prireditvi oni sijaj, ki ga zasluži Malgajev spomin. V polnem razumevanju, da mora imeti slavnost vsenaroden značaj, je koroško sokolsko okrožje preklicalo svoj na isti dan določen okrožni zlet, vse navzoče Sokolstvo pa se bo zato po končanem odkritju spomenika poklonilo manom pokojnega brata v lastnem delokrogu še posebej z delom. Vse tedaj, kar čuti jugoslovansko, posebno pa še, kar čuti sokolsko, bo pohitelo, če dopuščajo razmere, na praznik Vnebohoda v Guštanj. Zdravo! — Maribor, Sokol. župa.

o Vse člane, tudi one, ki nimajo slavnostnih krojev, se pozivlja k vadbi redovnih vaj, ki se vrši v petek 30. maja točno ob pol 20. uri na dvorišču realke.

o Sobotne bakljade in nedeljske povorke naj se udeleži tudi članstvo, ki nima kroja, toda z znakom.

Turistika in sport.

: Konjska dirka v Mariboru dne 29. maja. Ob sklepu dirke se še bo vršila galop-dirka oficirjev in podoficirjev tukajšnje garnizije kot izpopolnitev programa.

: ISSK Maribor pozivlja vse člane nogometnega odseka, da se točno udeležijo sestanka dne 28. tm. v zadnji sobi pri Zamorcu ob 20. uri.

: SSK »Maribor« : SK Celje. Danes 29. tm. ob 15. uri se odigra v Ljudskem vrtu odločilna prvenstvena tekma med prvaki Celja in našega mesta. Zmagovalec se 15. junija bori s prvaki Ljubljane za prvenstvo Sloveije ter je s tem dana velika važnost današnjega tekmovanja, ki odločuje v drugem in tretjem mestu Slovenije.

: ISSK Maribor : SK Čakovec. 0 : 0. V nedeljo dne 25. tm. je gostoval naš prvak v Čakovcu proti tamošnjemu športnemu klubu. ISSK Maribor je nastopil z nekaj rezervami. Igra je bila ves čas odprta in ni dosegla viška; odlikovala sta se pa oba vratarja, kojima je tudi v glavnem pripisati izid 0 : 0.

: Olimpijada v P arizu. V torek 27. tm. je zmagala v nogometu Nizozemska nad Rumunijo s 6:0.

: Odsek amaterfotografov SPD izleti v soboto, 31. tm., k otvoritvi koč na Urški vabi vse prijatelje in člane k udeležbi, vsled česar prosa, da se javijo udeleženci dnevno od 19. do 20. ure v Krekovi ulici 5.

Film.

Grajski kino predvaja od četrta do vključno nedelje senzacijono dramo v 7 činih »Zginula hiša«, Harry Piella najboljši film. Film je snimljen za časa mednarodne avtomobilske dirke in ima radi tega tudi v športnem oziru zelo lepe momente.

KARO-čevlji
Maribor, Koroška c. 19.

Mariborske vesti.

Maribor, 28. maja 1924.

m Nedostojno sikanje v gledališču. Sikoči je bilo opaziti, da so nekateri s sikanjem svarili pri prvih akcijah občinstvo pred aplavzom, kar sicer ni bilo slabo mišljeno, je pa kot sikanje nedostojno. Hudožestveniki niso proti ploskanju po posameznih akcijah, načeloma pa se ne pojavijo pred rampo, dokler ni predstava končana. Občinstvo naj tedaj umetnikom tudi po posameznih akcijah izraža priznanje s ploskanjem, sikanje pa naj se opusti, ker v gledališče ne spada in bi ga utegnil kdo razumeti v napačnem smislu.

m Vsem mariborskim trgovcem na rnanje. Ker se je večina trgovcev na svojih sestankih izjavila, naj bodo trgovine tudi nadalje ob vseh cerkvenih praznikih zaprte, obvešča trgovski gremij svoje člane, da je od gremijalnega občnega zbora določeni širši odbor, sestavljen iz trgovcev in trgovskih nameščencev, v svoji seji sklenil, da imajo biti vse trgovine v Mariboru ob vseh praznikih zaprte. Ta sklep more preduriti šele prihodnji redni občni zbor gremija. Da ne bo poznejšega nesporazumljenja, se pripominja, da ima glasom odredbe notranjega ministrstva počitati delo tudi ob državnih praznikih in sicer dne 28. junija ter 1. in 17. dec. v vseh obratih trgovine in obrti. — Trg. gremij v Mariboru.

m Ljudska knjižnica na praznik t. j. 29. tm. ne posluje zvečer, ampak dopoldne od pol 10. do pol 12. ure, kakor vedno, kadar pade praznik na četrtek.

m Prihodnja številka »Tabora« izide radi jutrišnjega praznika v petek, dne 30. tm. ob običajni uri.

m Bakljada Sokola v Mariboru krene na večer dne 31. maja ob pol 21. uri iz Narodnega doma po Tattenbachovi ulici čez Glavni trg v Gosposko ulico, čez Trg Svobode, mimo okrajnega glavarstva v Maistrovo ulico, čez Zrinskih trg v Kolodvorsko ulico in na Aleksandrovo cesto, kjer se ustavi in razporedi pred hišo brata dr. Rosine. Po podoknicah v čast kumici zastave, gospe dr. Rosinovi, odhod v sklenjenih vrstah po Sodni in Tattenbachovi ulici v Narodni dom. Bakljade se udeleži celokupno članstvo in naraščaj iznad 14 let, vsi v kroju.

m Mariborsko število »Osl.-jugoslov. Lige«, ki je prinesla zanimive prispevke o Mariboru, je dobila tudi v našem uredništvu. Izvod stane 3 D.

m Študijska knjižnica. Vsem, ki se zanimajo za znanstveno literaturo, za starejšo slovensko slovesno itd., priporočamo študijsko knjižnico v kazinskem poslopiju. Knjižnica je odprta vsak delav.

m Izvanredna seja mestnega občnega sveta mariborskega se vrši v petek, dne 30. maja t. l. ob 19. uri v mestni posvetovalnici. Dnevni red: Stavbeni krediti.

m Policijske prijava. Preteklo noč je dobila policija 19 ovadb in sicer: 1 potepuštvu, 1 pijanost, 1 beračenje in javno nasilstvo, 1 tatvino, 1 kaljenje nočnega miru, 3 poškodbe nasadov in vrtov, 1 nemški napis, 8 glede cestno-pol. reda, 1 najdba, 1 poročilo.

m Aretiran berač. Včeraj je bil aretiran neki berač, ki se je potikal po vseh oglih in nadlegoval ljudi. Ker se je napram stražniku surovo obnašal, ga bodo po odsluženju kazni poslali v Ptuj, kjer je doma.

m Okradena za zaslugek. Alojzija R., ki je zaposlena v neki tovarni usnja, je včeraj prijavila, da ji je nekdo iz njene kovečka na stanovanju ukradel 1 bankovec po 100 in 20 bankovcev po 10 dinarjev.

m Berač iz Bratislave. Nek Jože D. iz Bratislave je prekoratil včeraj mejo brez dokumentov in začel po Mariboru beračiti. Prišel je stražnik, ki mu je z aretacijo pokvaril »kšeft«. Iztrgal ga bodo nazaj v Českoslovaško.

m Hugo Hugo, najpopularnejši hrvaški komikar, od 16. maja naprej v Klub-haru.

m Izrečani porotniki za II. redno zasedanje mariborske porote v letu 1924. I. Poglavitni porotniki: Kašman Rudolf, pos. in gost., Zg. Karlija (Sl. Gradec); Primc Alojz, pos. in orož. v pokoji, Po-brežje, Zerkovska cesta 32 (Maribor);

Šumandl Karl, pos. in župan, Zg. Velka (Maribor); Horvat Jakob, posestnik, Stoperice 34 (Ptuj); Sernež Josip, velepos., Smolnik (Maribor); Stolekar Ivan, pos. mlinar in žagar, Poljčane (Maribor); Kaiser Gvidon, trgovec, Dravograd (Prevalje); Golob Anton, posestnik, Zlatolčje 18 (Ptuj); Lerchbaumer Franc, pos. in župan, Trnovski vrh 58 (Ptuj); Rajh Franc, posestnik, Bistrica pri Limbušu (Maribor); Gojčič Jurij, posestnik, Sv. Marijeta na Dr. polju (Maribor); Hojnik Mihael, pos. in zidar, Jesence (Maribor); Gaube Franc, posestnik, Špičnik (Maribor); Hauptmann Filip, trafikant, Studenci (Maribor); Pukšič Anton, posestnik, Gajevci 18 (Ptuj); Unuk Simon, Vrhloga (Maribor); Lobnik Franc, Pivola 5 (Maribor); Stanter Ant., pos. in orož. v pokoji, Tezno 72 (Maribor); Antolič Vekoslav, pos. parne žage, Slov. Bistrica (Maribor); Dreier Ferdo, pos., Selnica ob Muri (Maribor); Topp Anton, pos. in župan, Podgora 22 (Prevalje); Lešnik Anton, posestnik, Ranče (Maribor); Šuraj Jakob, pos., gost. in trgovec, Slov. Bistrica (Maribor); Senčič Ignac, posestnik, Ploderšnica (Maribor); Hlade Jakob, posestnik, Sv. Križ 38 (Maribor); Brglez Lovro, posestnik, Senovsko (Maribor); Toplak Anton, posestnik, Kicar 10 (Ptuj); Potisk Janez, pos. in župan, Vačgo 15 (Maribor); Kupec Janko, posestnik, Koprivna (Prevalje); Nemež Franc, posest. Mezgovci 48 (Ptuj); Hrčič Anton, posestnik, Mihovec 11 (Ptuj); Žgajner Franc, pos., Krasno 5 (Maribor); Zabavnik Franc, pos. in krojač, Ormož 12 (Ptuj); Visočnik Ivan, posestnik, Meljski hrib 44 (Maribor); Gorican Jožef, pos., Ritoznj (Maribor); Gregor Franc, pos. in župan, Gorica 37 (Maribor). II. Dopolnilni porotniki: Rosenberg Josip, trgovec, Cella Franc, trafikant, Apih Vilko, trgovec, Zagode Jakob, trgovec, Penko Ivan, trgovec, Veronik Miha, posestnik, Koser Milan, slaščičar, Poš Anton, trgovec, Jaš Maks, trgovec, vsi v Mariboru.

Kultura in umetnost

Prvi večer Hudožestvenikov v Mariboru.

Selo Stepančikovo.

Kaj naj povedo besede, utrinki trenutka, v katerem je najsilnejše samo eno čustvo; biti iznova med njimi, živeti, trpeti, tavati v neznani svetu in potem — spoznati, da je vse la varljiv odraz resničnosti, ki je ni več. Besede bledijo in izginjajo kakor megla pred jutranjim solncem. Posinilo je solnce. Nekaj oživljajočega in večnega se je dotaknilo duš. Tudi umetnost ima svoje nižave in višave. Bilo je blizu vrha, kjer ni več meje med umetnostjo in življenjem: kjer je vse eno. Taka je moč sugestije, s katero Hudožestveniki zgrabi jo in omamijo gledalca, držeč ga neprenehoma v svojem krogu, dokler se vse ne razbline in ostane zgolj odprta scena z njimi — nasmehljanimi, zadovoljnimi, izživetimi. Gledalca in umetnika preveča ista slast končanega dela in uspeha. Radost nad ustvarjenim: najvišja slast Boga in človeka...

Bilo je kakor drugod: občudovanje, življenje, v najslabšem slučaju zvedava pozornost. Le najbolj topi gledalec bi lahko dejal, da se ni niti enkrat zavrtil v čarobnem krogu na odru. Le filistra, ki je kakor Flaubertov apoteka Homais spoznal najvišjo umetnost v svojih vsakdanjih razgovorih, niso ruski hudožniki ganili iz ravovesja. Vsi drugi so v igri Hudožestvenikov odkrili isto realnost, ki jo teater le redkokdaj poda. Tako realnost daje neizmerno večje in važnejše gledališče: oder življenja, ki na njem vsi igramo z maskami in brez mask, slabo ali dovršeno, iz veselja ali iz pustega razočaranja nad komedijo in tragedijo življenja...

»Selo Stepančikovo« ni poljudna reč. Večina ga ne razume, drugi razumejo krivo. Kdor ga hoče doumeti, mora poznati tisto, čemur psihologi pravijo: ressentiment. Dostojevskij ga je pisal z zmesjo žolča in srčne krvi. Človek hoče biti dober, ljubiti ljudi, veseliti se, da jih vidi in da živi z njimi — a ljudje so taki, da naj jih Bog razume... Navsezadnje se ti vse ogabi, prekolneš jih in

postaneš še slabši od njih. Mrži jih, ker jih ne moreš ljubiti. — To je tragedija prve glavne osebe v »Stepančikovu«: Foma Fomič. Dostojevskij ga je podal kot karikaturu, grotesko, zoprno za jedljivca in prefriganega tepea. A Foma Fomič je plemenitejši kot se kaže: globoko užaljena osebnost je. Do dna razočaran in razdvojen človek, ki grize bližnje, ker jih ne more poljubljati, ki živi kot »prizivalske«, ker ne more živeti kot samostojni človek. »Stepančikovo« je žolčljiva satira na rusko-azijsko pasivnost, oblomovščino, pa na krivo umevano izobrazbo, zapadnjaško umstvenost... S kakšno plastiko in prepričevalnostjo ga je podal g. Pavlov! Tega ni mogoče opisati in razčleniti v besede: to je treba videti! Takšno umetnostno ustvarjanje je vseskozi sintetično: zato je treba neizmerno truda, predno se umetnik dokoplje do suverenga obvladovanja nad vsemi izraževalnimi pripomočki: glasom, mimiko, kretnjami in dr.

Polkovnik Rostanjev, orjak po telesu, sin ruske prirode, posebljen je blage ruske duše, otrok s štiridesetimi leti na zajetnih plečih! Kako ga je podal g. Masalitinov! Že ob prvem nastopu — scena z mušiki — si videl kakor skozi prizmo njegov značaj; razgovor s Serjožo ga je razodel docela. Ali naj še omenim gg. Skrbjabin (Serjožo), Sjerova (Ježevikina) in ge. Krasnopoljsko, Tokarskojo, Križanovskajo in vse druge? Bi bilo treba izpisati ves seznam oseb od prve do zadnje. Zakaj to, na čemer sloni realizem Hudožestvenikov, je skoraj mistična enotnost njihovih igr. Tega ne zmore nihče drugi in da so to kolektivno formo individualne anarhije podali baš ruski umetniki, je več kot značilno za zagonečno silo ruske duše.

Uspeh je bil tudi pri nas kolosalen. Danes govore obiskovalci o Hudožestvenikih in samo o njih. Dogodek so, redki dogodek. Četrta ure trajajoči aplavz na koncu predstave, ko so se umetniki na odprti sceni lahno priklanjali in rahlo smehljali v zavesti dovršenega dela, ni bil mehanično gibanje rok, temveč izraz valovanja vznemirjenih duš, izraz zadovoljenja, ki ga more dati človeku edinole umetnost. Dobili so veneč, obsipavali so jih s cveticami. A kaj je vse to? Drhtela so srca, pričakovala novih razodetij. In nočjo pozdravimo impozantno gospo Germanovo, nočjo nas čaka nostalgija za propadajočim češnjevim vrtom, simbolom vsega, kar je bilo lepo in je za vekomaj.

Ignotus.

A. REMEC, »MAGDA«.

Krstna predstava na mariborskem odru.

Alojzij Remec se v svojih dramah bavi z našim družabnim življenjem in podaja z ambicijo umetnostno dozorevaljočega dramatika probleme naših ljudi. Njegov realizem stoji zmerom za noto višje nad realizmom drugih naših dramatikov: Remec nam nehoti razkriva, da je njegov pogled na svet in življenje vkoreninjen v etičnem imperativu. Tudi obravnavanje »magdalenskega problema« v najnovejšem njegovem odreknem delu kaže nadmoč avtorjeve vere v zmago dobrega nad slabim. Ni se zadovoljil s tem, da nam pokaže, kaj je služkinjo Magdo zapeljalo v zlo; ni mu zadostovala sama analiza prostitucije. Avtor je hotel dati zadovoljenje verskemu zakonu, da se krivica prejalistej maščuje, ali kakor je z neizprošno logiko ugotovil stari Mojzes: da gre zob za zob. To, da si medicenec, ki je v mladostni lakomnosti pahnul služkinjo Magdo s poti uravstvenega življenja, zastrupi kri nad njenim truplom v seirski dvorani, je piščeva duhovita domisljica, nastala pod vplivom iskanja katarze. Takšno srečanje je v življenju sila redko, ni pa nemogoče. Originalen pa je način, kako je pisec skozi vso dramo pripravljaj zadnje srečanje. Magda išče v objemih neštetihi moških samo enega moža, tistega, ki je postal ključ njene življenske usode. Kot prostitutka stoji vak trenutek na meji odpustčanja in pravnega odkupljenja; nikoli ne vstopi v blato, da ne bi zakoprnela po običenju in odpustčanju. Tudi takrat, ko reče zvodniku: »Vrniva se. Sedaj več ne zbežim!« ima njen padec odprto etično linijo: ressentiment kljuje v nji, razočarana je nad

»pridigarjem« in slabim Petrom. Remec realizem kaže tudi v osebi Petra nagib k simbolizmu. Malo je manjkalo, pa bi Remec izgradil v njem tip modernega »svetnika«; v svoji sedanjih obliki je Peter dobra krščanska duša, tako dobra, da je že na poti k popolnosti: ves se žrtvuje za rešitev druge osebe. Na Petru so nekake tolstojanske poteze: prizanesljiv je napram zlu, a trden v veri v človeško dobroto. Magda in Peter sta avtorjeva osebna simpatija, oba sta bila pri ustvarjanju deležna njegove ljubezni. Z njima je menda pisec hotel povedati, da je »anima humana« naturaliter christianae. Trd pa je bil nasproti medicinu, čigar greh ima biti odpustčen se le »onstrane«; odpustila ga je pač umirajoča Magda, ni pa ga odpustil zakon krivde, zato ga že tostran maščuje »vis maior«.

A. Remec je v »Magdi« postavil na oder slovensko služkinjo in združil z njo star magdalenski problem. Njegovo delo kaže, da se kot dramatik boljbolj kondenzira in tudi v tehniki izpopolnjuje. Razdelitev na slike je bila v glavnem posrečena, dasi niso vse enakomerno močne. »Modernost« je tudi, da je postavil na oder zgolj najpotrebnejše osebe: samo tri nastopajo, vzlic temu pa vidimo vse viharje človeških konfliktov. Remčeva kompozicijska tehnika spominja na Schönherria in Schnitzlerja, tudi barve njegovega v simboliko in liriko prehajajočega realizma so nekoliko schönherrske.

»Magdo« je režiral in insceniral g. Bratina, ki je tudi v prejšnjih Remčevih delih pokazal umevanje njegove dramatike. Inscenacija je bila izpeljana enotno, posebno efektne so bile 4., 7., 8. in 10. slika.

Kar se igre tiče, je treba poudariti, da je avtor postavil interpretante pred kaj težke igralske probleme. Magda je skozi vso igro ena in ista oseba, vendar pa med Magdo iz prve slike in ono iz osme ni skoraj nič več skupnega razen telesa in zavesti nesrečne ljubezni. Tudi Peter se izpreminja od slike do slike, preživljajoč vse faze nesrečnega človeka. Prav posebno originalna je medicinska vloga: avtor je podal detektiva, policijskega komisarja, agenta itd. kot enoten tip, ki je nositelj Magdine duševne fikcije o medicincu-zapeljivcu.

Gospa Bukšekova je imela podati trojno žensko v eni osebi: naivno služkinjo, zagrenjeno prostitutko in obupano grešnico Magdaleno. Njena igra je dobila pravo barvnost in polno plastično obliko v 5. sliki in je odtod zrastle v blestečo in umetnostno suvereno višino, ki jo poznamo iz njenih prejšnjih vlog. Težave istega problema je izkusil tudi g. Bratina, čigar medicenec ni mogel ogreti; bil pa je na svoji višini kot detektiv, policijski komisar, agent, gosnik in zdravnik. Peter g. Koviča ni bil popolnoma izdelan; nekaj trdega je bilo na njem. Nedostajalo mu je tiste vzvišenosti, ki jo je avtor podčrtal v Petrovi življenjski zgodbi in ki tvori kontrast medicinskemu značaju.

V celoti vzeto je Remčeva »Magda« uspela. Mariborsko gledališče je z njo upeljalo na oder že četrto Remčevno delo. Drami resignacije »Učiteljica Pavla« je sledila aktualna slika povojne dobe »Kirke«, nakar je Remec z »Učiteljico« povdaril trdno vero našega kmeta v pravico in v socialno življenje v duhu pravnih načel; v »Magdi« pa je razsvetlil dušo ženske, ki pade kot žrtev tistega praelementa vsega človeškega, ki je hkratu obnovitelj in uničevalec dobrega in zlega.

I-us.

x 2. zvezek »Almanaha SHS« za leto 1924-25 je izšel s podatki o gospodarskem življenju v državi SHS: poljedelstvo, zadrugištvo, šumarstvo, rudarstvo, mineralni vrelci, vodne sile, finance, banekarstvo, industrija in trgovina v l. 1923, gospodarski tisk in književnost. Almanah je zlasti za gospodarske kroge velike važnosti. Naroča se pri glavnem uredništvu (Zagreb, Marovska 30). Cena knjigi v navadni vezavi 200 D, v boljši 250 D brez poštnine.

x Koncertna turneja Petra Stojanovića. Znani komponist in virtuoz na gosli g. Petar Stojanović, ki živi že delj časa na Dunaju, namerava prirediti skupaj s pianistko go Apihovo tekoni.

Istošnjega poletja več koncertov. Med drugimi kraji ho nastopil v Ptuj, Rogaske Slatini, Dobrni, v Laškem in na Bledu. V Mariboru prireditelja umetnika v septembru koncert za dijaštvo.

x **Slovansko društvo prijateljev glasbe** osnuje na Dunaju komunist g. Petar Stojanović. Namen društva je, spoznavati na Dunaju živeče Slovane z glasbo posameznih slovanskih narodov in tudi dunajski svet s slovansko glasbo. Sodelovanje pri društvu so že obljubili Jugoslovani, Čehi in Poljaki. Vsak jugoslovanski dijak, ki pride na Dunaj in ki je pevec, naj bi pristopil k temu društvu, ki utegne storiti velike zasluge naši kulturni propagandi v inozemstvu.

x **Najboljši poljski literarni spis v l. 1922-23.** Zveza poljskih literatov in Društvo pisateljev in novinarjev na Poljskem sta proglasila na posebni v ta namen sklicani konferenci za najboljši literarni spis, ki je izšel v letih 1922-1923 na Poljskem roman znanega pisatelja St. Zeromskiego: »Wiatr od morza« (Vetr z morja).

x **Novi roman D. S. Merežkovskega.** Veliki ruski romanopisec D. S. Merežkovski, čigar roman »Julijan Odpadnik« je pred nekaj dnevi naš list zaključil, je po vesteh ruskih listov pravkar dovršil roman iz egiptanskega življenja. Njegov heroj je znameniti Faraon Tutankhamon, čigar grobnico so odkrili pred enim letom. Roman se imenuje »Tutankhamon na Kriti« in daje romanopiscu priliko, da z bogastvom svojega zgodovinskega znanja in z močjo svoje umetniške intuicije naslika kritsko življenje in civilizacijo. D. S. Merežkovski piše drugi roman v Tutankhamonu, ki se bo imenoval »Tutankhamon v Egiptu«. Sloviti ruski romanopisec se je z nenavadno, le umetnikom lastno obsežnostjo poglobil v življenje in kulturo starega Egipta in je napisal o tem znamenito knjigo, ki je izšla približno pred dvema letoma.

Objave.

§ **Družabni sestanek dirkačev** se vrši nocoj v sredo 28. tm. ob 8. uri zvečer pri Halbwidlu. Pri tej priliki se bode stavilo na posamezne konje-dirkače.

§ **Prostovoljno gasilno društvo v Studencih** pri Mariboru priredi dne 1. junija v gostilni Senca, Studenci veliko poletno veselico z otvoritvijo gostilniške dvorane. Za veselo neprisljano zabavo je preskrbljeno. Veselega razpoloženja želeče uljudno vabi odbor.

§ **Kam pojdemo v nedeljo de 15. junija?** Vsi v Lajtersberg k Pořauku. na vrtno veselico, ki jo priredi pevsko društvo »Luna«. Poleg petja, godbe in plesa ter dobre kapljice je preskrbljeno še za druga razvedrila, tako, da pridejo na svoj račun stari in mladi. Kdor torej želi razum prijetnega izprehoda še lepe, neprisljane zabave, aj ne zamudi ugodne prilike.

Izpred sodišča.

Vlom v Jeruzalemu.

Koncem meseca januarja 1923 je bilo omlinjeno v Jeruzalemu v viničarijo Konrada Fürsta iz Ptuja. Vlomilec se je posrečilo odnesti različno perilo, obleko, obuvalo in drugo v vrednosti okrog 40.000 K. Šele tekoma meseca decembra 1923 so orožniki, ki so dolgo časa poizvedovali o tatvini, zvedeli, da je pri Josipu in Mariji Šnajder ter pri Ivanu in Mariji Ivanuša, vsi posestniki v Salovcih, del ukradenega blaga. Z ozirom na to so šli orožniki k osumljencu in zahtevali, da se jim izroči blago, ki so si ga pridobili meseca januarja in ki je bilo ukradeno Fürstu. Ker osumljenec o tem niso hoteli ničesar slišati, se je izvršila hišna preiskava. Pri tej priliki se je našlo pri zakoncih Šnajder ukradenih predmetov v vrednosti 16.000 in pri Ivanuši v vrednosti okrog 8000 K. Nato so priznali, da so kupili pri njih najdeno stvari od neznanega moškega, ne vedoč, da so ukradene. Prodajalec je baje trdil, da jih prodaja za nekega gospoda iz Ptuja, ki se seli. Okrožno sodišče je obsodilo Josipa in Marijo Šnajder ter Iv. in Alojzijo Ivanuša radi hudodelstva udeležbe pri tatvini in sicer vsakega na 3 mesece ječe.

Poneverbe finančnega pripravnika.

37letni Josip Levanič v Kogn, okraj Ormož, je bil uslužben kot pripravnik pri finančni kontroli v Lendavi. Meseca septembra 1923 je pobral od posestnikov Vendela Tüške, Mihaela Horvata in Josipa Pavlineka globe od vsakega po 105 Din. radi neprijave vinskega pridelka za leto 1922. Levanič si je ta denar pridržal, mesto, da bi ga poslal potom čeka davčnemu oblastvu. Nadalje je obdačil dne 13. oktobra 1923 pri gostilničarju Viktorju Lenarčiču v Lendavi 920,5 l vina, pri kateri priliki mu je gostilničar izročil 322,80 D kot trošarino. Tudi ta denar si je samovoljno pridržal. Levanič je bil pred okrožnim sodiščem obsojen radi hudodelstva uradne poneverbe na 3 mesece težke ječe.

Dvakrat obsojen.

64letni, v Sv. Miklavž pristojni tovarniški delavec Pavel Prevolnik v Pliberku, ki je že 15-krat predkaznovan, je ukradel posestniku Juriju Karničniku v Šmarjeti dve kravi in sicer eno v noči na 17. avgusta 1922, drugo pa v noči na 14. sept. 1922. Slednjo kravjo tatvino je izvršil v družbi Jakoba Hauli, ki je neznanega bivališča. Prevolnik je bil radi teh tatvin s sodbo deželnega sodišča v Celovcu obsojen na 1 in pol leta težke ječe in je to kazen tudi odsedel. Ker je jugoslovanski državljan, je bil po prestani kazni izročen našim oblastem. Okrožno sodišče ga je obsodilo zopet na 1 in pol leta težke ječe, katera kazen pa se smatra s sodbo deželnega sodišča v Celovcu kot že prestana.

»Gospodarji« in »pritepenici«.

Dne 27. marca sta imela fincarja Franc Lešnik in Mihael Slavič ob meji pri Pikešu, okraj Lendava, službo. Iz Madžarskega je prišel dvolastnik Peter Vegi, katerega sta fincarja ustavila in preiskala. Takrat sta pristopila zraven posetnik Ivan Rajter v Gomili in njegova žena Ana. Zahtevala sta od fincarjev, da izpustita Vegija. Na opozoritev fincarja Lešnika, da se nimata v to vtikati, mu je Ivan Rajter zabrusil v obraz: »Že še prideta vidva meni v roke, kajti mi smo tukaj gospodarji, Vi pa ste pritepenici.« Rajter taji žalitev. Obsojen je bil radi pregreška po § 104 srb. k. z. na 100 D. denarne kazni.

Dopisi.

Razvanje. Pri nas dobimo električno razsvetljavo. Vidi se, da imamo delavnega in naprednega župana, ki mora zdaj popravljati to, kar so zamudili njegovi predniki.

Hoče. Minolo nedeljo se je neki anal-fabet zaletaval v zaupnike dem. stranke želeč, da bi ga v »Taboru« namazali. Siromak ne vidi, da je že prek namazan s klerikalno pasto in ne ve, da mi tako namazane samo obrijemo, če so lepo vrli, pridni in spokorni.

Rdeči breg na Pohorju. V naši občini marsikaj ni v redu. Sedaj imamo nekak interregnum. Župan nam je umrl pred kratkim in sedaj si res ne vemo pomagati, če rabimo kaj od občinskega urada. — Najbolje je seveda še onemu, ki se drži onega starega, da predstavlja občinski tajnik zajedno župana in tudi celi občinski odbor. Tega mnenja je meda tudi okrajno glavarstvo, kajti ne moremo si drugače razlagati, da isto ustreže tajnikovi želji i nasvetu — kdo naj vodi županske posle, ne da bi o tem vprašalo kateregakoli izmed odbornikov. Zakaj pa imamo občinske svetovalce? Čudimo se čudimo le celemu odboru, da trpi mirno te razmere. — Pa oglejmo še malo tajnika podrobneje! V njegovi pisarni dičijo stene diplome, ki jih je »zaslužni« tajnik prejel svojčas od raznih nemških društev. — Vprašamo: »Ali spada to v uradne prostore? — Pa glej! Tam ti gleda s stene tudi vsa Habsburška družina, katere slika visi poleg kraljeve — katero je pač le nabavil pod pritiskom razmer. Menim, da povedano zadostuje, in če ne uredi stvari občinski odbor, pa pozivamo višjo oblast, da tega ne bo več trpela. — V uradne prostore pa v šestem letu svobode vendar ne spadajo slike naših bivših zatiralecev!

Z Murskega polja nam poročajo: Tu ja v Prekmurju vodi po občinah močno

radičevsko propagando posestnik in trgovec Alojz Štiblar iz Bučecove. Prireja tajne sestanke, govori kmetom o blaženosti Radičeve republike in o podobnih neumnostih. Bil je poprej zagrizen samostojneč, čez noč pa je postal Radičev agent. Ali je prodal svoje poštenje za par Judeževih grošev? Seveda mu predvsem naši somišljeniki odločno povedo, kar mu gre. Zanimivo je, da je g. Štiblar zaposlen pri zgradbi železnice kot podjetnik. Vprašamo državno gradbeno sekcijo, ali smejo pri državnih podjetjih služiti lepe milijone osebe, ki delajo za protidrjavno radičevsko propagando?! Ali naj objavimo o g. Štiblarju še lep zanimiv roman?!

Čeršak. Tudi pri nas se pozna, da bomo kmalu imeli občinske volitve. Naš »pod roko« izvoljeni klerikalni občinski odbor z nepismenim g. županom čuti, da se mu tla nevarno majojejo. Zato se v zadnjem času kar cedi raznih dobrot, da bi na ta način »pridobil« zaupanje. — Tako n. pr. sedaj ponujajo gostilniške koncesije tam, kjer so še pred pol letom bili vsi nasproti, češ, da ni potrebe, ni prostorov in da g. župan ne bo poslušal godbe itd. Sedaj pa naenkrat kar dve koncesiji! Pa ne bo nič pomagalo! Pa še nekaj. Uvideli so, da »najnevarnejši« nimajo strahu pred klerikalnimi grožnjami. Zato so poskusili po znani klerikalni metodi, podkupovanja. Našim ljudem ponujajo po 4000 K, samo naj bi ali pristopili k njim, ali pa vsaj ne agitirali proti njim. Povemo vam pa s tem javno: vi si vaš denar in vaše podplate kar obdržite. Med nami ni breznačajnežev, ki bi se vam prodajali za Judežev groše. Če pa za agitacijo proti nam ne boste našli boljših »slagarjev«, kot je bav-bav s sirotišnico, cesto itd. je boljše, da ostanete kar za pečjo, se vsaj ne osmežite pred ljudmi, ki vsi uvidevajo, da vam ni za blagor občine, ampak samo za čast in komando. Toliko za danes, drugič pa še kaj več o vašem občinskem gospodarstvu. — Pika.

Celjske vesti.

Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem ima dne 5. junija v Celovcu redni letni občni zbor.

»Koroška Domovina« se imenuje »nedoviden list za koroške Slovence«. V resnici pa igra vlogo bivšega ptujskega »Štajerca«. To se je jasno pokazalo na občnem zboru celovških podružnic »Südmark«, na katerem se je ugotovilo, da podpira izdajanje tega nemškutarskega reptila »Südmarka«, urejuje ga pa »Heimatdienst«.

Razstava risb in plastičnih izdelkov v Celju. Proti koncu šolskega leta se vrši na deški in dekliški meščanski šoli v Celju razstava risb in plastičnih izdelkov učencev ozir. učenk te šole. Razstava se otvori na slovesen način v soboto, dne 31. tm. ob 16. uri ter bo odprta za občinstvo v soboto do 18. ure in v nedeljo dopoldne in popoldne. Pri otvoritvi in v nedeljo dop. ob 10. uri nastopi pevski zbor gojencev zavoda. Pričakovati je, da posveti celjska javnost tej razstavi zaslužen pozornost.

Občinske volitve v Celju - okolici. »Gospodarska stranka« (narodnonapredni volilci) je imela v nedeljo 25. tm. prav številno obiskan sestanek svojih volilcev v gostilni g. Cafute v Zagradu. Govorilo se je tako stvarno, da so tudi politični nasprotniki, ki jih je bilo precej navzočih, odobraval napredno kandidatno listo ter gospodarsko politiko naprednih strank v okoliški občini. Danes 28. tm. se vrši volilni sestanek »Gospodarske stranke« v gostilni »Na škarpi« na Bregu za volilce okoliša na desni strani Savinje.

Prašičji sejem v Celju. Mestni magistrat celjski razglašja, da je prepoved z dne 6. maja, s katero so se vsled škrlatice ukiniteli prašičji sejmi, zopet razveljavljena. Tedenski sejmi se vršijo redno ob sredah in sobotah na mestnem sejmišču »Pri zelenem travniku« ter so zelo dobro obiskani.

Nesreča. V ponedeljek 26. tm. okrog 16. ure je peljala v Celju dvovprezna kočija laške pivovarne skozi Prešernovo ulico v smeri proti Aleksandrovi cesti. Pri Marijini cerkvi ji pride nasproti oddelek vojaštva z vojaško godbo na čelu. V trenutku, ko ta začne svirati, se prestrašijo iskri konji tako, da jih kočijaž ni mogel takoj zadržati. Pri tem je prišla

pod voz sedemletna Ana Turnšek iz Dobrave pri Celju, učenka I. razr. samostanske šole, ker je zamaknjena gledala vojaštvo in ni opazila nasproti dirajočih konj. K sreči jo je voz samo precej popraskal in prizadial nekatere manj nevarne hrotranje poškodbe. Otroka so prenesli najprej na bližnjo stražnico, nato pa izročili domači oskrbi.

Koroške vesti.

Guštanj. (Malgajeva slavnost). V Celovcu so v drugič izropali naš konzulat. Malgajeva proslava je kakor nalašč za to, da damo duška našemu ogorčenju proti takemu banditskemu postopanju! Naj nas čuje svet. Čim več posetnikov naj se udeleži slavnosti.

Guštanj. Peveci, ki sodelujejo dne 29. tm. pri Malgajevi slavnosti s petjem, naj se zberejo ob 8. uri dopoldne v Narodni šoli, kjer je skupna vaja vseh zborov. Slovenska pesem naj ta dan doni preko naše meje. Pevska društva, 29. tm. vse na izlet v Guštanj!

Guštanj. Volksverovci, ki so padli v bojih proti naši vojski leta 1919, dobe svoj nagrobni spomenik. Nič nimamo proti temu! Ne puste pa postaviti spomenik sorodniki, ampak neka tajna družba. Tudi se ne da zvedeti, kdo je spomenik naročil, ker kamnoseški mojster Kuhar iz Slovenjgrada, ki spomenik stavi, ne če izdati naročnika. Naravnost drzno pa je, da hočejo spomenik Volksverovci postaviti na dan Malgajeve proslave! To je izzivanje, ki že sedaj razburja duhove! Bilo bi v interesu reda in miru, ako bi oblast prepovedala postavitev tako dolgo, dokler proslava ne mine. Po proslavi naj pa se spomenik postavi, seveda ako ni napis žaljiv za nas Slovence ozir. izzivalen. Na vsak način pa opozarjamo okrajno glavarstvo na ta spomenik, da se pravočasno še prepreči nemir, ki na dan slavnosti dne 29. tm. lahko nastane. Sedaj smo mi gospodarji na naši zemlji in se ne damo tako drzno izzivati. Župnik Križaj niti slovenskih napisov na spomenikih svojčas ni dovolil in so sedaj Nemci itak na boljem.

Gospodarstvo.

g Anketa za sestavo uzanc. V soboto 31. tm. ob 9. uri se vrši v prostorih trgovske in obrtniške zbornice anketa za določitev običajev (uzanc) za trgovino z lesom na ljubljanski borzi. K anketi se vabijo vsi interesi.

g Živiljski sejem v Mariboru (27. t. m.) Dogon: 13 konj, 6 bikov, 122 volov, 355 krav, 17 telet, skupaj 513 komadov. Povprečne cene za kg žive teže: voli, debeli 11,50—13, poldebili 10,50, bikji za klanje 10, klavne krave, debete 12—13,50, plemenske krave 10—11,50, krave za klobasarje 6,75—8,75, molzne krave 9 do 11,50, breje krave 9—11,50, mlada živina 10—11,50, teleta 13,75 D. Mesne cene: volovsko meso I. 25—27, II. 22—24, meso bikov, krav in telic 19—21, telečje I. 26—30, II. 21—24, svinjsko meso sveže 22,50—35 D. Prodanih je bilo 180 komadov, od teh 28 v Italijo. Kupčija srednja.

g Hmelj. Hl. poročilo Hmeljarskega društva v Žalcu o stanju hmeljskih nasadov doma in drugod. Žatec, CSR, 25. maja tl. Kupčija se izvršuje mirno; cene padajo in se za prama plačuje le po 5550 čK za 50 kg. Povpraševanje je manjše nego ponujanje. — Mlada rastlina se ugodno razvija in to pri najugodnejšem vremenu — topli dnevi in tople noči v zvezi z nevihtino mokroto — v nekaterih krajih z obilnimi padavinami. Hmelj rase hitro in je že do 2 m visok. Boljšač mu je povzročil le neznatno škodo, ker se je bujno in hitro razvijal. Rastlina je dosedaj še brez mrčesa, dasi je v rasti neenaka, kar se bo pa kmalu izenačilo. Hmeljarji okopavajo nasade in trebiro vrste. — Savez hmelj. društev.

g Predlog za znižanje carine na uvoz italijanskih vin odklonjen. Iz Beograda poročajo 21. tm.: Nocoj je bila seja na še in italijanske delegacije, ki je razpravljala o carinskem delu trgovinske pogodbe z Italijo. Določile so se gotove postavke za dve predmete, katere želijo Italijani uvažati k nam in za katere bi naša država mogla dovoliti uvoz. Italijanski delegati so zahtevali, da se zniža uvozna carina na italijanska vina, kar so naši delegati odklonili.

L. K.-s:

Beograd, Skoplje, Solun.

(Utiši s potovanja na gospodarsko konferenco v Skoplju.)

(Dalje.)

Najbolj prometna žila je ulica Kralja Petra, ki pričenja na kolodvoru in polje skozi novi del mesta in dalje cesta čez znameniti »Dušanov most« (katerega mu so še celo Nemci priznali), v starinski, a še vedno po svoji orijentalni pestrosti se odlikujoči bazar. Ni možno opisati, kaj vse se tam vidi, to je treba videti. Najrazličnejši trgovci in obrtniki, med tem nekaj prav umetniških, delajo v svojih čisto komaj 1 kvadr. m. velikih delavnicah. Kar za njih nekaj povsem naravno, se nam zdi čudno; n. pr.: smo gledali kovača na tleh s prekrizanimi nogama, kako je koval na pritličnem nakovalu. Podkove je tudi sede pribijal; samo oni je stal, ki je držal nogo, seveda tudi precej poblehnega konjiča, katerega je le zadnji del bil v kovačnici, prednji pa na ulici. Da v teh ozkih in zelo gosto obljudenih ulicah, posebno kjer se nahajajo še mesarji, ni ravno posebno priključen zrak, si vsak lahko misli.

Iz trdnjave se opazi, da je v tem delu mesta najmanj kakih 10 džamij in minaretov, dočim jih je v mestu na desni strani Vardarja samo par.

Znameniti pravoslavni cerkev je cerkev sv. Save na potu v trdnjavo nad starim mestom. Po legi cerkve se spozna, da so se morali Srbini v prejšnjih časih skrivati pred Turki; najprvo se pride na neko dvorišče, a cerkev se nahaja dobro polovico pod zemljo. Oltarji so stare, krasne umetnine iz razljane lesa, predstavljajoče razne človeške in božje podobe, kakor tudi rastlinstvo, n. pr. vinsko trto.

Ker si tega le niso upali »rekvirirati«, so Nemci ponujali horendne svote (60 milijonov mark) za ta oltar, da bi ga prepeljali v svoje muzeje. Pred vhomom v cerkev je velika spominska plošča iz črnega granita, na kateri so z zlatimi črkami vklesana imena preko 100 srbskih popov in cerkvenih knezov, ki so bili kot nekaki »p. v.« Bolgarom na potu ter so bili masakrirani.

Konferenca 10. in 11. maja.

Ne čutim se poklicanega, opisati konferenco kot tako iz strogo gospodarskega stališča; zato so že oziroma bodo skrbne druge, v to poklicane osebe. V naslednjem torej le nekaj podatkov in utisov iz te konference.

Ko sva prišla z gosp. J. iz najinega

sprehoda po mestu točno ob 10. uri v »Prosvetni Domo«, kjer se je imela konferenca vršiti, sva zvedela, da eksistira poleg slovenske tudi še jugoslovanska, alpa da se uradno izrazim SHS tačnost in tako je bilo, da sva izmed blizu 200 udeležencev vpisala svoja imena in sicer eden kot št. 1 za Zvezo trgov. gremijev v Ljubljani in jaz kot št. 2 za trgov. gremij in Slov. obrtno društvo v Mariboru. Gosp. J. opravičeno vsklikne: »Sevo, opet jedan dokument slovenačke tačnosti!«

Zborovanje je pričelo ob pol 11. uri s pozdravom predsednika skopljske komore v družbi predsednikov in zastopnikov zbornic v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Osijeku, Novem Sadu, Splitu, Sarajevu itd. Po prečitanih kupa brzojavk so se vršile volitve v razne sekcije, katere so prav za prav imele obdelati podobno ves tozadevni material in ga prinesiti drugi dan v obliki kratkih, a jedrnatih resolucij pred glavni zbor. V teh sekcijah so delovali delegati iz vseh zbornic cele države do pozne večerne ure s tako vneto, da je gosp. Stanojević iz Beograda drugi dan opravičeno trdil, da so te sekcije v 6 urah več koristnega napravile, kakor pa cela beogradska skupščina v 6 mesecih, čemur je sledilo bučno ploskanje. Menda je imel mož prav.

Drugi dan, v nedeljo ob pol 11. uri se je vršil glavni kongres. Udeležencev preko 200. Predsedoval je zopet g. Popović iz Skoplja, kot podpredsednika sta fungirala gg. Ivan Knez iz Ljubljane in Vladimir Arko iz Zagreba v krogu raznih reprezentantov drugih zbornic: skupaj 14 oseb. Vlada je bila zastopana po finančnem ministru dr. Stojadinoviću in ministru trgovine dr. Krizmanu. Odposlala se je pozdravna brzojavka kralju Aleksandru in vladi. Najprvo je prevzel besedo minister financ dr. Stojadinović, ki je v obširnem govoru očrtal naše gospodarstvo, našo izvozno in uvozno politiko, ki vpliva kakor barometer na stanje naše valute; mimogrede je dal nekako razumeti, da še ni prišel čas za oživetvorenje borze v Ljubljani in Skoplju. — Govori prav lepo.

Za njim je spregovoril minister trgovine dr. Krizman, kateremu je treba priznati, da bi kot zaščitnik in patron vseh trgovcev rad nekaj več nudil, kakor njegov kolega pri financah.

Po prečitanih resolucijah se je vnela živahna debata, na kar se je z nekaterimi dodatki resolucija soglasno sprejela. Kongres je bil ob 13. uri s pozdravi na levo in desno in s klici »Na svidenje prihodnjič v Sarajevu!« končan.

(Dalje prihodnjič)

Tečajji za strojepisje in stenografijo. Začetek dne 2. junija, ANT. RUD. LEGAT, Maribor, Slovenska ulica 7.

Mala oznanila.**Pohišstvo**

lastnih izdelkov za spalne in jedilne sobe najceneje v zalogi Šercer in drug, Maribor, Vetrinjska ulica stav. 2. 106

IVAN LEGAT, I. špeciialna popravilnica za pisalne, računske, kopirne stroje ter druge pisarniške stroje. Najboljši barvni traki ter ogleni papir itd. Čuvajte Vaše pisalne stroje ter obrnite se samo na izkušenega strokovnjaka **IVAN LEGAT**, tačas Vrazova ulica 4, od 15. maja Vetrinjska ulica 30, kavarna Žigart, telefon 434, ustanovljeno 1919. 982 7-7

23-letni mladenič, vojaštine prost išče službo. Zmožen slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika ter cirilice in strojepisja. Gre tudi kot navadni delavec. Cenjene dopise pod šifro »Reven« na upravo »Tabora«. *

Inteligentne mlade pomožne delavke za čiste in mirno delo išče za takoj »Volta« d. d., Maribor. 972

Blagajničarka se sprejme takoj. M. Berdaja, Maribor. 1138 3-2

V službo se sprejme takoj 1 blavec, 1 tesar, 1 kovač, kateri zna tudi konje podkovati, 1 parija drvarjev 5-10 mož. Vpraša se pri Jugosl. importu in eksportu podjetje Inž. Rudolf Pešlin, Maribor, Trubarjeva ul. 4. 1139

Sprejme se zastopnik ali potnik za Maribor in okolice s Prekmurjem, za prodajo českih izdelkov: Linolej i. t. d. Upošteva se trgovsko izobražen in npejlan. Provizija visoka. Ponudbe: »Merkur« Sv. Lenart pri Mariboru. 1148

Priden natakar in učenec se sprejmeta takoj v kavarni »Žigart«. 1151

Novo pohišstvo takoj na prodajo. Wildenrajpnerjeva ul. 16, II. nadstropje, vrata šte. 6. 1149 3-1

Velika meblirana soba se odda dvema gospodoma ali gospodičnoma. Jenkova ulica št. 4. 1150

Vila s prošlim stanovanjem 4 sob je pod ugodnimi pogoji takoj na prodajo. Prešernova ulica 27. 1152

Otroški voziček in kopalna banja na prodajo. Skrem, Jezdarska ul. 8, pritličje. 1162

Meblirana soba, če mogoče s kopalnico v bližini glavnega kolodvora išče poročen par brez otrok, ki čez dan ni doma. Vprašati v restavraciji »Meran«. 1156

Kdo menja pod zelo ugodnimi pogoji stanovanje dveh sob v bližini Aleksandrove, Krekove ali Gregorčičeve ulice s stanovanjem obstoječim iz ene sobe in kuhinje na Koroski cesti. Ponudba pod »Velika ugodnost« na upravo »Tabora«. 1158 3-1

23 m³ rezanega lesa la 5-70 m dolg in 20 do 25 mm debel šest, okroglih marmornatih miz, ena točilna miza in različno po ceni na prodajo na Aleksandrovi cesti št. 31, J. Pučko. 1153 2-1

Moderne in higijensko urejeni brivski salon Fr. Novak, Aleksandrova cesta 22, se cenj. obiščanju priporoča, prvovrstna posrežba, gg. gostom in abonentom na razpolago predalnik za lastno brivno orodje. Uradnikom in podaradnikom v predplačilu popust. 2622 50-50

Popravilo čevljev brez izjeme kakor tudi vsa narečila po meri sprejema čevljarica delavnica R. Monjac, Jurčičeva ul. 9. Cene zmerne! Postrežba točna! 1045 10-6

Odda se mesečna soba. Poizve se v upravi. 1143 3-2

Mesečno sobo, zračno, mirno, z električno razsvetljavo in posebnim vhomom, če mogoče v vili išče soliden gospod. Ponudbe pod »Samostojen« na upravo lista. 1140 2-2

Stanovanje 2 ali 3 sob s pritliklinami v novoizgradi išče zaseben uradnik. Ponudbe na upravo lista pod »Visoka namjemnina«. 5-5

Zamenja se lepo stanovanje (5 sob, kuhinja, kopalnica in predsoba ter ostale pritlikline) v sredini mesta tik Glavnega trga za vsaj enako veliko v bližini parka, z vsaj nekaj vrta. Ponudbe pod »Zamenja« na upravo »Tabora«. *

Ugodno kupite

kravate, srajce, klobuke, čepice, robce, nogavice, palice, in parfumerijo v modni trgovini

B. Veselinović & Ko.

Maribor, Gosposka ulica 26

= Najlepše novosti =

128

Vinotoč**FIFOLT Kamnica**

odprt.

V gostilni
„MESTO TRST“
Tržaška cesta 8, se vrši
v četrtek dne 29. maja
KONCERT!

Zaklad.

(S. Jenko, na novo podesan)

Le hitro na delo roké,
pri peči tam v Raču leže
veliki neznani zakladi.
Nalagajte fanti je mladi!

Zdaj vprimo, tiščimo, vlečimo,
opeko iz Rača vozimo!
Če sleherni počil bi ud,
obilno poplačan bo trud,
saj dobro opeko dobimo,
po ceni si hiše gradimo.
1160

Kaj se bo zgodilo na binkoštno nedeljo v gostilni
Lešnik v Novi vasi?

1157

Velika vrtna veselica!**Slike za birmo**

v najfinjši izdelavi

Foto-Kieser, Gregorčičeva ulica šte. 20.

Tudi manj imovitemu je mogoče darovati sliko svojemu birmancu. Če za 40 Din dobite jako dobro izdelano sliko. Državni uslužbenci imajo posebne ugodnosti. 1154

Iv. Kravos, Maribor

Aleksandrova 13 Telefon 207 Slomškov trg 6

Usnjate torbice in kovčke za potovanje v vseh veličinah kakor tudi spisne in damske torbice, listnice, tobačnice itd. Nahrbtniki za šolarje planince itd. Usnjate **gamaše**. Ovrtniki, nagobčniki, bice in vrvice za pse gobe, kožice in ščetke za kočije prati. **Dežne ponjave** (plahte) za vozove in konje v vseh velikostih. Razni okovi za konjske opreme v nikelnju, medij, poniklovano ali črno lakovano. **Gonilni jermeni** iz la usnja, kakor tudi šivalni in vezalni jermeni.

Vsa v jermenar., sedlar. in torbarsko stroko spadajoča popravila se sprejmejo in po možnosti hitro izvršijo. 715

Urška, al' že veš

da je dobil

A. VICEL, MARIBOR

Glavni trg št. 5

emailirano teško posodo znamke »Goliath« in lažje vrste, českoslovaškega proizvoda, pločevinasto in filo posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robno najboljše vrste. Vse kupuje pri njem; zato hiti, da ne zamudi. 40-4

Ne vsakdo

temveč le, kdor hoče imeti lepe in zdrave zobe, uporablja

„ITO“**zobno kremo.**

Dobi se povsod!

Podpirajte sokolski tisk!

BERSON**gumijeve pete in podplate**

Vam mora Vaš čevljar pribiti na Vaše čevlje, ker s tem si ne samo, da si prihranite denar, si očuvate tudi noge in obuvalo. 706

Sandale

(z dvojnimi podplatoma)

Majice, perilo, palice,

dežnike, plašče i. t. d.

nudi po konkurenčni ceni

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg št. 2.

2165

Trgovski pomočnik

prva moč, železne stroke, dober samostalen prodajalec, več slovenskega in nemškega jezika dobi takoj dobro, stalno službo.

J. Andraschitz

trgovina z železom, Maribor, Vodnikov trg 4.

1146 3-2

Naznanilo.

1119

Proda se na licu mesta v Pesnici pri gospej Pilz trava na deblu v celem 20 oralov po načrtanih kosih prav po ceni in sicer v nedeljo 1. junija ob 14. uri popoldne. Interesenti dobijo tudi vseh 20 oralov v celem.

Glavna carinarnica I. reda, Objava.

1147

V petek dne 30. maja prične ob 10. uri zjutraj javna prodaja razne robe v carinskih skladiščih. Prodaja se med drugim: Električni material, pisarniške potreščine, zlatina in 4 vagoni sirovega gipsa. Dražba se nadaljuje v soboto, po potrebi v ponedeljek in torek.